

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene in pretorij po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENC

Uredništvo: Koptarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Koptarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Pod Hitlerjevim in Hindenburgovim vodstvom Nemčija se potaplja v krvi

Policija 3. cesarstva

Berlin, 5. februarja. AA. Uradništvo pruske policije, ki ne odobrava političnega programa nacionalnih socialistov, naj odstopi, je izjavil državni komisar Göring in do dal: od vseh tistih, ki tega ne bodo storili, bomo pa zahtevali, da z vsemi svojimi silami sodelujejo pri izvedbi ideje tretjega cesarstva.

Berlin, 5. februarja. AA. Hitlerjeva vlada nadaljuje z odstavljanjem visokih uradnikov in jih nadomešča z uradniki, ki so nacionalno-socialističnega prepričanja.

Berlin, 5. febr. tg. V mnogih mestih so bili zopet hudi spopadi med političnimi strankami. V Berlinu so v predkraj Annaberg narodni socialisti ustrelili člana Reichsbannerja. V okolici Dortmund da so se spopadli člani Reichsbannerja in narodno-socialistični S. A. oddelki. Pri tem je bilo hudo ranjenih 5 pristavev Reichsbannerja in 3 narodni socialisti. Mnogo oseb pa je bilo lahko ranjenih. Pri spopadih v Fürthu pri Münchnu je bilo 8 ranjenih, v Düsseldorfu pa 2 komunisti in 1 narodni socialist.

Za svobodno besedo

Berlin, 5. februarja. AA. Dne 18. t. m. se bo v Berlinu vršil kongres za »svobodno besedo«. Na kongresu bodo razpravljali o ukrepih, ki bi jih bilo treba storiti za zagotovitev svobode tiska, zborovanja in mišljenja. Kongres bo zavzel stališče proti monopolizaciji radija. Med osebami, ki so v pokroviteljstvu kongresa, so profesor Albert Einstein in književnik Heinrich Mann in njegov brat Thomas Mann.

Titulescu o obsednem stanju Mala antanta napram perečim vprašanjem - Romunija odklonila rusko pogodbo

Bukarešta, 5. februarja. tg. Zunanji minister Titulescu je podal zastopnikom listov izjavo, v katerih poudarja, da obsedno stanje v Romuniji ne more napraviti v zunanjem svetu slabega vtisa, ker uživa vsaka država večji ugled, če se bori proti nemiru. Glede hrtensberške afere je izjavil, da se je demarš pri Zvezi narodov odgledal, dokler ne pride nov odgovor Avstrije po posredovanju Francije in Anglije na gotova točna vprašanja.

Upor holandskih mornarjev Senzacionalno zasledovanje uporne križarke

Haag, 5. februarja. tg. Na holandski križarki Seve Provincien, ki spada med največje holandske križarke in je nastanjena v nizozemski Indiji, je v pristanišču Olile na Sumatri izbruhnil upor mornarjev. Ko so odšli častniki s kapitanom na suho, so mornarji razorožili onih devet častnikov, ki so ostali na krovu, jih zaprli in se z ladjo odpeljali. Vredni parnik »Alderaban« je s kapitanom in častniki križarke začel zasledovati pobeglo križarko.

Nemiri med moštvom v nizozemskih kolonijah so se začeli že 29. septembra 1932, ko so morale vojaške oblasti v Soerabaji potlačiti upor 700 mornarjev, vse to radi znižanja mezd, ki ga je vlada nameravala izvršiti dne 1. januarja. V Haag so poslali protestno brzojavko, v kateri so orisali nevarno razpoloženje mornarjev, na kar je vlada odgledala znižanje plač do 1. februarja. Nato so 17. januarja odrekli pokorščino evropski častniki in moštvo v Soerabaji, tako da je morala nastopiti četa kolonijalne vojske. O teh dogodkih je bilo inozemstvo za dva dni prej obveščeno kakor Nizozemska sama. Dne 3. februarja pa je po zgledu evropskega moštva v Soerabaji tudi 425 kolonijalnih mornarjev in vojakov na vojaškem letališču odrekli pokorščino. Ker znaša skupno število mornarjev domačinov 2496 mož, se je torej uprlo celih 20% domačinov. V holandskih vojaških krogih se dogodkom pripisuje velika važnost.

Japonska daje lekcije Ameriki in Angliji

London, 5. februarja. AA. Japonski delegat v Zenevi, Matsuoka, je dal posebnemu dopisniku lista »Sunday Times« intervju, v katerem je med drugim dejal:

»Slišal sem govoriti, da je odbor devetnajstoroice namigaval na sankcije, predvidene v čl. 16 pakta. Kakšne bi bile posledice takega početja? Druga svetovna vojna!«

Dalje je Matsuoka izjavil: »Imel sem važen prijateljski razgovor z Drummondom, v katerem sem naglasil, da si Japonska želi spraviti in da bi predložila nove predloge, preden pokliče odbor svoja priporočila skupščini Društva narodov. Toda naše zadržanje glede Mandžurije se ne more spremeniti. Sprava je odvisna od dobre volje. A kako naj se sporazumemo, če odbor devetnajstoroice izhaja iz načela, da Mandžurija ni država, medtem ko jo je moja vlada priznala kot neodvisno državo.

Japonska na noben način ni militaristična,« je nadaljeval Matsuoka, »in nima želje zapustiti Društva narodov. Če bi jo pa dogodki k temu prišli, bi bila temu vzrok ignoranca zapadnih velešil, ki ničesar ne vedo o Daljnem vzhodu. Hočemo miru, toda nepopustljivost nekaterih članov DN ne more služiti delu vzajemnega mednarodnega sporazuma.

Nato je Matsuoka ponovil japonsko tezo o Mandžuriji. »Člani Lyttonove komisije,« je dejal, »niso imeli časa, da bi si napravili točno sliko položaja na Daljnem vzhodu, in tudi niso utegnili proučiti problema sovjetske infiltracije Kitajske. Mi nočemo,« je Matsuoka zaključil svojo izjavo, »da bi se boljševiški elementi razmahnili na Kitajskem. Naša želja je končati vojno, toda prav dobro vemo, da bo tisti trenutek, ko naše čete zapuste kontinent, spet prišlo do kaosa. Zato-

in je odpiral hišna vrata, so ga od zadaj ustrelili v hrbet. Župan je par ur nato umrl. Kot storilec je bil aretiran neki 17 letni gimnazijec, ki je županu sledil do njegovega stanovanja in ga potem zavratno ustrelil. Župan je bil star 47 let in je bil od leta 1924 dalje pruski deželni poslanec.

Radi tečaja o komunistični taktiki

Neuköln, 5. februarja. AA. V Neukölnu, delavskem predmestju Berlina, je prišlo do spopadov med komunisti in nacionalnimi socialisti. Trije komunisti so aretirani. Podoben incident se je pripetil v Wiesbadnu, kjer sta bila dva komunisti hudo ranjena. V Kölnu je policija aretirala 26 komunistov, ki so se udeležili tečaja o »komunistični taktiki«.

Socialistični župan ustreljen

Stassfurt, 5. febr. tg. Preteklo noč je bil opolnoči ustreljen župan mesta Stassfurt pri Magdeburgu Hermann Kasten, ki je pripadal socialno-demokratski stranki. Snodi so priredili pristaši harzburške fronte demonstracijski sprevod po mestu, pri čemer je prišlo do pretepov z delavskimi samaritani. Morala je posredovati policija in je župan Kasten kot šef policije končno napravil v mestu red. Ko pa se je okoli polnoči vračal domov na svoje stanovanje, ki je nekoliko zunaj mesta,

Tovarnarji špirta tožijo

Belgrad, 5. febr. 1. Danes dopoldne je bila v prostorih hotela »Excelsior« konferenca tovarnarjev špirta, na kateri je bilo od 32 tovarnarjev špirta, kolikor jih je v naši državi, zastopanih 24. Na konferenci je med drugimi govoril ravnatelj centralne rafinerije v Zagrebu g. Sternberg ter izjavil, da je zakon od 20. aprila 1932, s katerim je bila ukinjena trošarina na žganje, obremenil špirit za 240.000 Din na vagon — Z omenjenim zakonom sta oškodovana kmet in država. Državna blagajna je tako izgubila 280 milijonov Din, kmet pa okoli 5.200.000. Potem je bila daljša razprava o pritožbi proti odluku finančnega ministrstva glede določevanja cen špirta in o ustanovitvi posebne zveze tovarnarjev špirta. Zadnji predlog je bil soglasno sprejet.

Potres v Italiji

Catanzaro (pri Napulju), 5. februarja. AA. Davi ob 2.10 se tu čutili dokaj hud potresni sunek, ki je trajal več sekund. Škode sicer ni napravil, prebivalstvo pa je v kljub temu prevzela panika in je zbežalo na ulice.

Tudi Vezuv se oglašal. Iz žrela lete drobni kamni in se vali dim. Včeraj se je ob takem izbruhu tako stresla zemlja, da se zlomilo iglo seizmografa. Titulescu.

Mezde rudarjev drž. rudnikov zvišane

Belgrad, 5. febr. 1. Minister za gozdove in rudnike je odobril delovno pogodbo, ki je bila sklenjena dne 16. januarja t. l. v Sarajevu med zastopniki državnih rudarskih podjetij in zastopniki rudarjev. Pogodba je stopila v veljavo 1. februarja t. l. Delavske mezde so se po tej pogodbi zvišale približno za 2 do 4 odstotke po delovnih kategorijah. Pogodba nudi tudi možnost, da se v rudarskih revirih mesto dosedanjih konsumov

Bolgarski emigranti se vračajo

Sofija, 5. febr. 1. Bivša ministra v vladi Stamboliškega Stojanov in Atanasov sta se danes vrnila s 16 drugimi tovariši iz emigracije v svojo domovino. Emigranti so bili že na obmejni postaji Dragoman nadse pristrno in svečano sprejeti. Na vsej progi do Sofije so se pojavljali pozdravni prizori. Mnogo potnikov je vstopilo v vlak in so se vozili z vračajočimi se emigranti v Sofijo. Pred železniško postajo in na peronu v Sofiji se je zbrala nepregledna množica zemljodelcev, ki je ob prihodu brzovlaka frenetično pozdravila svoje bivše voditelje. Množica je dvignila bivša ministra na ramena in ju nesla med nepopisnim navdušenjem na trg pred železniško postajo, kjer so bile zopet pristrne ovacije. Emigranti so se nato odpeljali v avtomobilu na stanovanje bivšega ministra Atanasova. Sprejema na kolodvoru se je udeležil tudi podpredsednik Sobralja g. Zaharijev.

Sofija, 5. febr. 1. Z ozirom na krst po pravoslavnem obredu kneginje Marije Lujize, prve hčere

Prebivalstvo vatikanskega mesta po narodnosti

Po uradnih podatkih je Vatikansko mesto štelo 1.025 prebivalcev, izmed katerih je bilo 735 pravih vatikanskih državljanov; ostali samo bivajo v Vatikanu. Po narodnosti so prebivalstvo Vatikana razdeli takole: Italijani: 578 možkih, 275 žensk; Švicarji: 117 možkih, 4 ženske; Francozi: 8 možkih, 2 ženski; Nemci: 8 možkih, 1 ženska; Američani (iz Severne Amerike): 1 ženska; Poljaki: 2 ženski; Litovci: 1 ženska. Poleg tega je bilo po uveljavljenju lateranske pogodbe rojenih v Vatikanu 9 dečkov in 1 deklica, ki so postali vatikanski državljani.

Dunajska vremenska napoved. Toplo vreme z nadnormalno temperaturo. Vetri bodo vzhvali.

Nadzirajmo cene!

Ko se začnejo cene gibati, pa naj bo to rad nihanja valute ali iz drugega razloga, nastopi konjunktura za trgovce, med katere lahko štejemo tudi mesarje in peke. Tedaj se odprejo vrata spekulaciji in nastopi čas podjetnih v nasprotju s normalnimi razmerami, ko se cene preveč ustalijo in je konsumentu omogočena kontrola ter primerjava cen. Če izvzamemo moko, ki se je podražila radi slabe letine in prevelikega izvoza, in še nekatera druga živila, lahko rečemo, da so se cene drugih življenjskih potrebščin, med te spada seveda tudi obleka, povišale radi valutarnih sprememb. Če vprašajmo trgovca, zakaj je podražil blago, ti bo odgovoril: Mi nismo dražji, švicarski frank, dolar je dražji. Točno! Če je naš denar manj vreden, je potrebnih toliko več dinarjev za dolar ali češko krono, za valuto sploh, v kateri je določena cena inozemskega blaga.

Toda dovolite samo dve vprašanji: Ali ni verjetno, da so trgovci in drugi obrtniki zvišali cene tudi blagu, ki so ga imeli v zalogi še pred valutarnimi spremembami? In zakaj se trgovci tako hitro prilagodijo novemu položaju, to se pravi, zvišajo cene takoj, ko nastopijo omenjene spremembe, ali bolj tehnično, inflacija? In zakaj jih prav tako hitro ne znižajo, ko se začne deflacija ali pa padejo cene na debelo iz drugega vzroka? Tedaj pravijo: To je blago še iz stare pošiljke, ki smo ga morali drago plačati, zato ga ne moremo še tako poceni prodajati, kakor bi radi.

Se drugo vprašanje: Znani gospodarstvenik Leyton je te dni razglabljal o gibanju cen na angleškem trgu glede na nenaden padec funta. Ko so Angleži opustili zlato valuto funta, je ta tako globoko zdrknil, da je svet upravičeno pričakoval, da bodo cene na angleškem trgu, izražene v funtu, poskočile. Čudno, do vsega tega ni prišlo, in cene so ostale z malimi spremembami iste. Kako to? Saj so vendar prav Angleži tako navezani na uvoz iz inozemstva! Zgodilo se je, da so inozemski trgovci uvideli stisko angleških kupcev, ki so prihajali k njim z manj vrednim funtom, in jim cene svojega blaga znižali (v lastni valuti) samo, da se ga Angleži lahko kupovali še nadalje in da so si ohranili dobro angleško klijentelo.

Zanimivo bi bilo preiskati, ali ne velja angleški primer mutatis mutandis tudi za naše razmere? Ali morda inozemski trgovci ne računajo z novimi denarnimi razmerami pri nas, to je z deflacijo, da je naša kupna moč padla, ali morda ne gredo tudi našim trgovcem na roko?

Podoben je položaj mesarjev in pekov. Preiskati bi bilo treba, ali so se nabavne cene blaga tako zvišale, da upravičujejo tolikšno povišanje cen na drobno.

Čas je, da nastopijo razni kontrolni organi.

Nov gozdni zakon se pripravlja

Belgrad, 5. febr. 1. V ministrstvu za gozdove in rudnike so imenovali posebno komisijo, ki pripravlja spremembe sedanjega zakona o gozdovih. Komisija bo v najkrajšem času dokončala svoje delo, nakar bo ta zakonski osnutek takoj predložen narodnemu predstavništvu v nadaljnji pretres.

Grozen zločin v Soliji

Sofija, 5. febr. 1. Strahovit zločin se je zgodil snodi v hiši znanega solijskega zdravnika Kolarja. Bil je v gledališču in ko se je vrnil ponoči domov, je našel stanovanje zaprto. Misleč, da žena že spi, je odšel v svojo delavnico ter prespal tam noč, ker je ni hotel zbuditi. Ko je zjutraj ob 8 skušal vnovič priti v stanovanje, je bilo še vedno zaprto. Poklical je policijo. Ko je ta odprla vrata, se je nudi grozen prizor. V kopalnici sta ležali mrtvi njegova žena in njena sestra, v drugi sobi pa njegov laborant. Vsi trije so bili ubiti z revolverjem. Verjetno je, da je laborant napadel ženski, ki sta se mu uprli. V jezi ju je ustrelil, potem pa še sebe.

Drobne

Varšava, 5. febr. 1. Vredne stranke so predložile sejmju predlog, po katerem naj se radi zunanjanja brezposelnosti ustanovi poseben fond za napravo raznih javnih del. V ta fond naj bi vsi fizični in intelektualni delavci plačevali 1% svojih prejemkov. Poseben davek se bo pobiral tudi od gledaliških vstopnic. Vredne stranke mislijo, da bodo še na ta način do poletja nabrali okoli 800 tisoč zlotov.

Zagreb, 5. febr. 1. Snodi ob polnoči je pred gostilno »Plitvice« ustrelil žepar Rudolf Stark detektiva Vaceka, potem pa še samega sebe. Oba sta mrtva.

London, 5. februarja. AA. Danes bo v Hyde-parku demonstrirala množica 250.000 ljudi proti vladni politiki o podpiranju nezaposlenih.

Dvoboj Primorje: Ilirija

Nedeljska tekma 2:1 (0:1)

Ljubljana, 5. februarja.

Teško pričakovani derby med domačima rivaloma je končno vendar prišel. Vsaj vsakdo, ki se za to sportu zanima, nestrno pričakuje, da more videti igre dveh vodilnih slovenskih klubov. In to tembolj, ker se malokdaj nudi taka prilika. Odnosaji, v katerih živila Ilirija in Primorje, so takoga značaja, da ne more priti med njima do mirnega sožitja, radi katerega bi imela korist kluba in gledalci, ki bi večkrat lahko gledali take tekme. In če v tem pogledu ne bo zboljšanja, ne smemo nič posebnega pričakovati v našem nogometu, ki ga v državni ligi čaka težka naloga.

Današnje vreme je bilo kakor nalašč za to sročanje. V dolinah in bližnjih gričih je sneg izginil, tako, da so se mogli celo najnemetelji smučarji udeležiti te kvalifikacijske tekme. Radi protivnika gorovje, ki so se v poslednji dobi širile v zadnji fuzije omenjenih klubov, je bilo zanimanje za to borbo neprimerno večje kakor za običajne tekme med omenjenima kluboma. Lepelki, ki sta jih izdala oboja tabora pred tekmo, so že itak vzemirjene duhove še bolj razburili. Zato sta obe strani trenirali svoji moštvi, ker vsakdo je hotel zmagati. Po zadnjih dogodkih glede fuzije obeh klubov je to tembolj razumljivo in če so hoteli pristaši tega ali onega moštva videti v svoji enajstorici zmagovalce, se ne smemo prav nič čuditi. Sprito vseh teh dogodkov v zadnjem času je bilo pričakovati pri tekmi incidentov neodgovorne mladine, do česar pa — hvala Bogu — ni prišlo in precej močna policijska asistenca je bila brez posla. Tudi moštvi sta se vodili dokaj fair, tako, da sodnik v tem pogledu pač ni imel težkega stališča. V kolikor pa je bilo prestopkov med sportne fairnese — v tem pogledu sta si oboja nasprotnika precej sličila — pa niso bili takega značaja, da bi bili kvarili miren potek igre.

Udeležba pri današnji kvalifikacijski tekmi je bila tolikšna, kakršne smo bili vajeni videti v najboljši dobi slovenskega nogometa. Na vseh straneh igrišča, zlasti pa na severni in južni strani, kjer so se zbirali pristaši enega in drugega moštva, je bila zasedba izredno dobra. Vseh gledalcev je bilo najmanj dva tisoč, ki so v veliki napetosti pričakovali začetek tekme. Vse je bilo nervozno, kajti nihče ni vedel, kako bo stvar izpadla. Vsakdo pač ve, da sta Ilirija in Primorje enakovredni moštvi, četudi največjimi pristaši ene ali druge strani trdijo, da so njihovi boljši. Pri teh dveh moštvi običajno ne odločuje znanje, ampak večja sreča. Naj si že bo kakor hoče, eno je namreč gotovo, da je bila današnja tekma izredno važna za oboja naša vodilna kluba. Odlo-

čitev, ki bo definitivno padla danes štirinajst dni na ilirjanskem igrišču, je za en kakor drugi klub take važnosti, kakor doslej še nobena tekma. Saj bo zmagovalac reprezentiral naš nogomet v drž. ligi, kjer mu bo dana možnost, da se tako tehtično, kakor finančno opomore. Zato je bilo pri današnji kvalifikacijski tekmi tudi videti, kako resno sta si v zvezi oboja nasprotnika. Kljub temu, da sta moštvi že zimo počivali, sta nam nudili z današnjim nastopom nogomet, ki nas je zadovoljil. Vse čas se je igralo v ostrem tempu in vsak mošt na polju je dal iz sebe kar je največ mogel.

Igrišče je bilo sijajno prirejeno in si v tem času idealnejšega nogometnega igrišča, kakršno je bilo današnje primorjansko, misliti ne moremo. Vse se je torej praskrbelo, da bi se nudil današnji publiki čim večji nogometni užitek, kar je za propagando našega nogometa nujno potrebno. In pravi prijatelj sporta so danes kolikor toliko prišli na svoj račun, kajti hitro menjajoče se situacije in do skrajnosti napeti momenti, so morali celo največjega zasnepca potegniti za seboj.

Primorjansko moštvo je igralo danes s tako voljo, kakor malokdaj. Najboljši mož te enajstorice je bil Slamič, ki je bil ekso in skoz poštvovalen in delat, kar je bilo v njegovih močeh. Zelo agilni je bil tudi Franci v levi zvezi, ki je hodil daleč nazaj po žogu in to ves čas. Prezreti ne smemo Svetica, ki je rešil nebroj nevarnih situacij pred svojim svetiliščem. Tudi Jug II. je razbil marsikako nevarno akcijo, vendar se zdi, da je Hasel bolj siguran čuvaj svojih vrat. Stare je bil na običajni višini, ni pa bil ravno prevseh zaposlen. Ubrani je nekaj nevarnih strelcev. Zelo uporabljiva sta bila tudi Pišek (II.) in Sočan, ki je danes uspešno zalagal napadalni kvintet in pridno pomagal ožji obrambi. Uršič pa ni našel gola, istotako Jug na desnem krilu. Erman je enkrat s krasnim strelom potresel nasprotnikovo mrežo, so šle pa danes tudi njegove žoge med oblake. Lute pa nima tiste hitrosti, ki je pred golom potrebna.

Ilirija je danes tako zaigrala, kakor v svojih najboljših časih. Kervina ni imel braniti posebno težkih strelcev, od izpuščenih bi smeli kvsjemu drugega šteti njemu v zlo. Jančič in Berglez sta pa tvorila zid, ob katerem se je razbila skoraj vsaka akcija nasprotnega napadalnega kvinteta. Prok teh dveh ni šlo, pa ni šlo. Od krilcev je bil najboljši Varčič, zelo pridno sta mu sekundirala Golobek in Unterreiter. Bili so pa bolj defenzivni kakor ofenzivni. Od napadalcev sta bila zelo dobra Zadel in Pfeifer na krilih, notranji trio, ki so ga sestavljali Svetic, Košak in Lah je lepo kombiniral in ustvarjal nevarne situacije pred nasprotnim golom. Moštvo je tudi kot celota napravilo najboljši vtis in je enakovreden

nasprotnik svojega današnjega rivala.

Malopozitno uri se je predstavila sodniku g. Lepacu iz Zagreba v naslednjih postavah: Ilirija: Kervina—Jančič, Berglez—Unterreiter, Varčič, Golobek—Zadel, Svetic, Košak, Lah, Pfeifer.

Primorje: Starec—Svetic, Jug II.—Sočan, Slamič, Pišek II.—Jug I., Erman, Lute, Franci, Uršič.

Začetni udarec ima Ilirija, ki že takoj v prvi minuti izsili kornor proti Primorju, ki ji prinese po Unterreiterjevem strelu gol. Bil je to krasen strel iz 30 m daljave, 1:0 za Ilirijo. Igra se obojestransko zelo previdno, zdaj pred tem, zdaj pred onim golom. V šesti minuti sledi zopet kornor proti Primorju, ki ga pa Ilirija ni izrabila. Ilirija precej pritiska. Kmalu nato zastrelja Jug I. krasno šanso. Ermanov oster strel se tudi odbije od golove prečke. Primorje preide v premoč, toda Uršič in Erman pošljeta žogo med oblake iz neposredne golove bližine. V 27. minuti diktirani kornor proti Iliriji tudi Primorju ne prinese nobenega haska. Kmalu nato zastrelja zopet Uršič krasno pozicijo. V 40. minuti zopet kornor proti Iliriji, ki ga Primorje ne zna izrabiti. Še par obojestranskih napadov in prvi polčas konča 1:0 za Ilirijo.

V drugem polčasu začne Primorje s prvim udarcem. Takoj se otvori oster tempo. V šesti minuti diktirani prosti strel proti Iliriji ostane neizrabljen. Ta roka je bila v kazenskem prostoru, za kar bi moral sodnik diktirati 11 metrovko. Kmalu nato nastane gnječa pred ilirjanskim golom, iz katere pošlje Uršič žogo v avt. Situacija se hitro menja, enkrat ima Ilirija, drugič pa Primorje več od igre. V 18. minuti kornor proti Primorju, ki pa ne izpremeni stanja. V 25. minuti izenači Erman z neubranljivo bombo gol. Stanje 1:1. Primorjanski tabor bodri svoje, tempo igre se pospeši. V 32. minuti diktirani prosti strel spremeni Sočan v gol in postavi končno stanje 2:1. — Odslej je Primorje še bolj napadalo, Ilirija je bila pa že pred tem bolj defenzivna kakor ofenzivna. V 41. minuti se en kornor proti Primorju, ki rodi ponovno kornor, kateri ustvari nevarno situacijo pred primorjanskim golom, toda brez vpliva na rezultat igre.

Sodil je g. Lepac iz Zagreba, ki je napravil nekaj pogrešk v škodo obeh moštvi, ki pa na rezultat tekme niso vplivale.

Belgrad, 5. februarja. I. Danes popoldne je bila na sportnem igrišču Jugoslavije semifinálna nogometna tekma med Baskom in Slogo. Zmagal je Bask s 6:3 (3:1). Takoj za to tekmo je na istem igrišču premagal BSK zemunsko Sparto z rezultatom 5:1.

Kip fizika Röntgena, ki je leta 1895 odkril »Röntgenove« žarke in je umrl pred desetimi leti (dnr 10. februarja 1923).

Kdo vlada v katoliški Madžarski

Madjarska je stara katoliška dežela, ki stoji danes po pravkar izšli statistiki ljudskega štetja iz leta 1930 med pičlimi 9 milijoni prebivalstva celih 67,2% katoličanov, to je dobri dve tretjini. Kalvinec je 20,9%, luteranov 6,2% in Judov dobrih 5%. Dejansko stanje, kakor so razne verzio-povedi zastopane na vodilnih mestih države in v njenih uradih, v znanstvenih družbah in celokupnem javnem življenju, pa ni s temi številkami v nobenem razmerju; katoličani so potisnjeni popolnoma v ozadje.

Ze sam državni upravitelj viceadmiral Horthy, ki je izvoljen za vso dobo, dokler ostane prestol nezaseden, je kalvinec. Ministrski predsednik Gombös je luteran, med ostalimi ministri je polovica protestantov. Bivši ministrski predsednik grof Bethlen, ki je deset let vodil usodo Madjarske, je istotako kalvinec. Protestantske cerkvene občine se že dalj časa drže običaja, da volijo svoje vrhovne kuratore, če le moreče, iz vodilnih političnih krogov, tako da je cela vrsta ministrov, državnih tajnikov, visokih sodnih predsednikov itd. istočasno vrhovnih prokuratorjev raznih protestantskih cerkvenih občin in okrožij. Madjarski protestanti so iz trdega lesa, samozvestni in svojega cilja gotovi. Kakor hitro pride kateri teh gospodov na vplivno mesto, uporablja čisto odkrito svoj ugled v to, da spravi čim več svojih sovornikov na važna mesta. Nasprotno pa smatrajo vsi katoliški uradniki za častno zadevo, da se pri imenovanjih izognejo vsakemu oziru na verske stike. Tako je mogoče, da imajo protestanti v javnem življenju, na vplivnih in dobro plačanih mestih nesorazmerno veliko svojih pripadnikov in da igrajo celo v čisto katoliških mestih in okrajih nemalokrat vodilno vlogo.

Posebno bode v oči pospeševanje protestantov pod sedanjim ministrskim predsednikom Gombösom: še te dni je bilo oddano predsedniško mesto vrhovnega upravnega sodišča čisto brez-pomembni osebnosti, a seveda je dotični gospod protestant in protestantski vrhovni prokurator. Proti vsemu temu so madjarski katoliški brez moči in njihovi protesti brez uspeha: katoličani pač niso družabno organizirani. Nedavno so sicer ofi-cielno ustanovili Katoliško akcijo, o kateri pa poslednj ni bilo več slišati in bo menda ostala le bolj na papirju.

Položaj katoličanov je tem težavnejši, ker imajo protestanti zelo sposobne voditelje. Več protestantskih škofov spada med najboljše govornike v deželi, ker jim ob javnih prilikah radi poverjajo vlogo narodnih basednikov. Tudi v kraljevi akademiji znanosti, kjer katoliških dostojanstvenikov sploh ni, imajo protestanti prvo besedo, čeprav so bili akademijo ustanovili katoličani in so jo katoliška volila povzdignila med najbogatejše akademije sveta. Celot v literarnih družbah nimajo katoličani skoraj nobenega vpliva, da si današnji najodličnejši madjarski pisatelji katoličani in celo duhovniki, kakor Meccs, Sik, Harsanyi.

Neverjetno so katoličani pritisnjeni ob steno v šoli in upravljanju cerkvenega premoženja. Protestanti uživajo vso svobodo in neomejeno sami upravljajo svoje šole in cerkveno premoženje. Nasprotno so katoliške šole, posebno srednje skoraj popolnoma podrejene državnemu vodstvu in naučno ministrtvo upravlja katoliške verske in naučne zaklade. Protestanti opravičujejo to s tem, češ da je bila katoliška vera prej pač državna vera. Tako se davno izginola prepoved izpreminja v krivično jerobstvo. Država izdaja za nekatoliške šole in bogoslužje tri- do štirikrat več kakor za katoliške. Protestantske gimnazije dobivajo za osebne izdatke od države nemalokrat do 90%. katoliški zavodi pa malone nič. Kljub temu se protestanti s sodelovanjem liberalnega časopisja v javnosti neprestano pritožujejo nad ozko-erčnostjo vlade, da mečejo javnosti pesek v oči. V sedanjji agrarni krizi so protestanti, ki dobivajo državno podporo v denarju, dvakrat na boljšem nego katoliki, ki so odvisni od dohodkov zemljiske posesti.

Med madjarskimi katoličani ne manjka talentov, cerkvene občine krasno procvitajo, imajo izvršne vzgojne zavode in odlične književnike. Če v javnosti vkljub vsemu temu ne pridejo do veljave in jim prvenstvo otilmlejo protestanti, potem je temu krivo pomanjkanje pravih voditeljev in pa organizacije, s pomočjo katerih gospoduje večina — manjšina.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Ponedeljek, 6. februarja: DOPUST NA FRANCC SKEM, Red D.

OPERA

Začetek ob 20

Ponedeljek, 6. febr.: Zaprt.

REKORD, KI SI GA ZELIMO

Angleško mesto Bournemouth prednjači na vsem svetu po številu oziroma razširjenosti radia med svojimi prebivalci. Od 22.450 družin, ki žive v mestu, jih ima radio v hiši 21.039, to je 93%.

POMEMBNA POSTAJA IZ Vatikana

Radio-Vatikan bo oddajal 2. aprila veliko slavnost iz bazilike sv. Petra v Rimu v čast 50 letnice mašništva papeževnega in pričetka svetega leta.

Zbor železniških upokojencev

Ljubljana, 5. febr.

Izmed številnih društev, ki jih Slovenci imamo, je redko katero zgrajeno s tako močno voljo in dela, kakor Društvo železniških upokojencev v Ljubljani. Člani tega društva, sami izmoggani letni, v službi osiveli, pri delu obnemogli, njihove vdove in otroke — ena sama družina nesrečencev, ki po svojem društvu v skupnosti iščejo pravice in poštenega življenja.

Danes je imelo to društvo železniških upokojencev svoj redni občni zbor. V vrtnem salonu pri Levcu na Gosposvetski cesti se je zbralo blizu 200 članov iz Ljubljane, pa tudi iz drugih krajev domovine. Zbor je vodil njihov agilni predsednik g. Salamon, ki je takoj v uvodu, s topimi, navdušenimi besedami orisal delo in napore društvenega odbora v preteklem letu. Društvo se je seveda v prvi vrsti zanimalo in prizanovalo, priboriti svojim članom-upokojencem vsaj skromno zvišanje prejemke pokojnine, ki jim zdi ne zadostna za najpotrebnejše življenjske potrebe. Dalje se je odbor društva mnogo prizadeval, da bi se železniškim upokojencem zopet dovolile neomejene režijske vožnje po železnici.

Tajnik g. Jernejčič Anton je v svojem poročilu povedal, da šteje društvo železniških upokojencev zdaj 616 članov. V preteklem letu je umrlo 12 članov. Društvo je odposlalo za svoje člane nešteto intervencij, poslalo je tudi večkrat deputacije na razne oblasti, dvakrat celo v Belgrad. Osebnih posredovanj za posamezne svoje člane je društvo v preteklem letu izvršilo čez štiri sto.

Iz blagajnikovega poročila, ki ga je občnemu zboru dal g. Jernejčič Franc, smo spoznali,

da je društvo prejelo na članarini v enem letu 13.598 Din. na obrestih od naloženega denarja pa 442 Din. Izdatkov je imelo društvo 14.311 Din. Na predlog pregledovalcev računov je bila odboru soglasno izrečena razrešnica.

Nato so sledile volitve, pri katerih je bil soglasno izvoljen celotni dosednji odbor.

Predsednik g. Salamon se je potem zborovalcem zahvalil za tako spontano zaupanje, zagotavljač občinstvo, da se bo odbor tudi v bodoče z vsemi silami in razpoložljivimi sredstvi bori za svoje pravične zahteve. Ob tej priliki se je predsednik zahvalil tudi časopisom za podporo, ki so jo izkazovali društvu s priobčevanjem članov in v notic. Obenem je naglasil, naj bi se zboru tudi posamezni zaupniki društva po deželi bolj živo in z ljubeznijo delovali za društvo. Edini vir, ki je za društvo članarina, bi moral vse člane bolj brgati.

Sledila je zelo živahna debata, v kateri so se oglašali nekateri dobri govorniki ter prijatelji društva. Sprožen je bil tudi predlog, naj bi se društvo naslonilo na kakšno politično stranko, kar pa so zborovalci odidloni. Govorniki so omenjali, da se društvo pač naslanja na svoje številno članstvo, naslanja pa se tudi na pravico, ki nazadnje mera enkrat priti do polne veljave. V debati smo slišali tudi, da so se vedno upokojenci, ki prejema dnevno po 2 Din doklade, kar se seveda komaj more imenovati miloščina.

Ves zbor je bil ena sama bridka pesem teh poštenih, zletanih ljudi, ki so svoje delo pošteno opravili, zdaj pa za to ne dobe pravične in zadostne pokojnine, s katero bi mogli vsaj za silo živeti.

ki tičejo ribarstva, vsa potrebna pojasnila. Zato se nanj obračajo privatniki in oblastva.

Trd oreh, ki ga bo moralo društvo oziroma Zveza ribarskih društev v dravski banovini prej ali slej streti, je zadeva oneštitevanja Save in Savinje po rudarskih in drugih podjetjih. Ze desetletja se bore ribarska društva, občine in razne korporacije za to, da bi ta podjetja napravila potrebne moderne čistilne naprave. Doslej brez uspeha.

Vzgoja naših ribičev in posestnikov ribarskih revirjev je važna naloga in pogoj za povzdigo ribarstva v dravski banovini. Dobri sportni revirji bodo dvignili tudi tujski promet, na katerega bo naša pokrajina vedno bolj navezana. Ribarstvo ni pasiven sport, temveč pri smotrenem gospodarstvu upoštevanje vreden del narodnega gospodarstva. Na koncu svojega poročila je tajnik Malenšek izrekel posebno zahvalo in priznanje ing. Jelacinu, katerega nemala zasluga je, da je društvo našlo polno razumevanje in uvaževanje pri banki upravi.

Sledilo je blagajniško poročilo, katerega je namesto odsotnega blagajnika ing. Tavčarja podal njegov namestnik. Društvo je imelo v letu 1932, 27.841,95 prejemkov in prav toliko izdatkov. Govorine ima 13.611,39 Din, vrednostnih papirjev za 7590 Din, znakov in raznih knjig pa ima v zalogi za 9440 Din, skupaj 30.641,39 Din.

Tako tajniško kornor blagajniško poročilo sta bili soglasno odobreni.

Sledile so volitve predsednika, podpredsednika, odbora in dveh preglednikov, pri katerih so bili soglasno izvoljeni: Rasto Pustoslavšek, predsednik, Ivan Bogataj, podpredsednik, Mirko Malenšek, tajnik, Egon Tancig, blagajnik, Alojz Sulgoj, knjižničar in gospodar; odborniki so: Dr. J. Lokar, F. Dolenc, F. Pristour, K. Sirceelj, S. Letner, Minka Pehani, Vl. Kapus in J. Vičič, revizorja pa Fr. Majcen in J. Kopač.

POSTAJA VELIKANKA V HAMBURGU

Kot zadnja postaja-velikanka, ki jo predvideva nemški radijski načrt, bo prišla na vrsto postaja v Hamburgu. Z gradnjo bodo pričeli v najkrajšem času, z oddajami pa naj bi pričela v juniju.

† Fran Pavšič

poštni upravitelj v Krškem.

V noči od petka na soboto je v Krškem umrl upravitelj oddelne pošte g. Fran Pavšič v starosti 50 let. Kar nepričakovano mu je kap prestrigla nit življenja.

Pokojsnikovo truplo bo prepejano iz Krškega v Ljubljano v kapelo k Sv. Križu, odkoder bo pogreb danes v ponedeljek ob pol treh popoldne.

Zaljubljeni vdovi in bratu naše iskreno sožalje! Pokojniku naj sveti večna luč!

Bančni ravnatelj pod ključem

Iz Bihaca poročajo zagrebški listi:

V upravo »Trgovske prometne banke« v Banskim Krupi je leta 1926 vstopil nov ravatelj. Ze davno so si ljudje šepetali, da v banki ni vse v redu. Zaradi tega je upravnica oblast začela preiskavo ter dne 29. oktobra 1932 banko razpustila. Okrožno sodišče v Bihacu je takoj postavilo likvidatorje, ki so pregledali bančne pose in delovanje upravnikov. Ugotovili so porazno stanje. Le večje manipulacije z upravniki knjigami so za nekaj časa mogle prikriti pravo stanje. Vse bančne knjige so bile v neredu.

Dne 3. 1. m. je preiskovalni sodnik v Bihacu vtačnil ravnatelja v preiskovalni zapor. Ta aretacija je vzbudila veliko senzacijo in mnogovrstne komentarje, posebno se, ker je ravatelj imel izjemno stališče, bil v banki vsemogočen ter je sam sebi določal kar sam višino plače.

Tragična smrt starega moža

Ljubljana, 5. februarja.

Davi je ves zahodni del mesta in Vič globoko pretresla tragična nesreča, ki se je ponoči pripetila posestniku Riharju Jakobu z Viča št. 105. Mož je v soboto zvečer okrog 6 oddel z doma, menda v bližnjo trgovino po tobak. Domači so očeta ves večer zama pričakovali. Žena vso noč ni mogla spati; trpela je tem bolj, ker je mož živel sicer zelo solidno ter zvečer sploh ni izostajal z doma. Zjutraj so se domači s strahom odpravili očeta iskat. Našli so ga kmalu. Ležal je blizu železniške proge, zleklen na hrbtu — mrtve.

Po okoliščinah, ki jih je potem ugotovila policijska komisija, je pokojni posestnik Rihar postal žrtev nesreče. Ko je šel zvečer z doma, je vzel s seboj kuhinjski nož, ki ga je menda večkrat imel navado nositi s seboj. Nož je imel v notranjem žepu suknjice. Ko se je vračal iz trgovine proti domu, mu je v temi na cesti iz neznanega vzroka spsrdnilo. Pri padcu se mu je kuhinjski nož zarinil naravnost v srce. Seveda je takoj izkrvavel, vsaka pomoč je bila izključena, čeprav bi bila pršla takoj.

— O afriškem Visokem Atlasu priredi v torek 7. t. m. T. K. Skala skopitčno predavanje. Predaval bo znani naš alpinist in predavatelj g. dr. Oskar Reya, ki se je povzpela na najvišji vrh tega gorovja, Tubkal, visok 4170 m, v glavnem grebenu Visokega Atlasa in na drugi najvišji vrh Likumt, visok 3910 m. Na podlagi številnih skopitčnih slik nam bo prikazal lepoto tega, Slo-vencem še ne poznanege velegorovja in življenje atlaških prebivalcev, posebej še tamošnjega berberskega plemena šlehe, med katerim je preživel dva tedna. To plemo je se napol divje in v mnogostopnem oziru nadvse interesantno. Planinci in prijatelji prirode, podprimo s številnim obiskom na predavanju delo in stremiljanja našega domačega alpinista in znanstvenika; to je poleg drugega tudi naša narodna dolžnost. Predavanje bo v dvorani Delavske zbornice ob 20 zvečer. — Predprodaja vstopnic (sedeži Din 5.—, stojšča Din 3.—) vsak dan popoldne od 14.30 do 18. ure v klubskih prostorih T. K. Skalac, Palača Grafice, Masarykova 14-III.

Zborovanje ljubljanskih ribičev

Ljubljana, 5. januarja.

Ribarsko društvo v Ljubljani je imelo v soboto zvečer v hotelu »Metropol« svoj redni občni zbor.

Po pozdravih je predsednik vzel v pretres nov ribiški zakon, ki uvažuje vse želje in nasvete ribiških društev. Predlagal je, naj ga društvo razmnoži in razdeli svojim članom. V nadaljnjem se je spominjal umrlih članov društva prof. dr. Herleta in ribškega čuvaja Piškurja ter prešel na dnevni red.

Tajnik Malenšek je prečital zapisnik lanskega občnega zbora, ki je bil soglasno odoben, ter podal tajniško poročilo za leto 1932.

Društvo je imelo v letu 1932, 140 članov. Pet jih je izstopilo, na novo pa se jih je prijavilo 9. Število članov je razmeroma nizko. Druga društva v Jugoslaviji imajo po 300 članov in več, čeprav so lokalna. Ribiško društvo, ki ima svoj delokrog v vsaj Kranjski, zaostaja po številu članov za temi društv. Vzrok je očitno ta, da nima Slovenija toliko ribarskih revirjev in da nima Slovenija toliko in tako velikih vod, kakor druge pokrajine v naši državi. Krog ribičev, ki imajo lastni ribolov v posesti ali v zakupu, je razmeroma majhen. Vseh revirjev na ozemlju Kranjske je okoli 130. Upravičenci teh ribolovov so skoraj vsi člani Ribarskega društva, člani pa naj bi bili tudi oni, ki imajo zgolj ribolovna dovoljenja. Neorganiziranih ribičev je v našem okolišču okrog 500.

Vprav v sedanjem času je neobhodno potrebno, da se vsak ribič oklene svoje strokovne organizacije, ker bodo osnivali Zvezo ribiških društev v dravski banovini. Društvo je posredovalo pri banki upravi, da bo ribarska taksa za ribarske knjižice zvišana za vse one, ki niso člani ribarskih društev. Društvo stremi za tem, da izpolnjuje svojim članom se druge ugodnosti, kakor vzame slajšave na železnici itd.

Bogata strokovna knjižnica in strokovni listi društvu omogoča, da lahko daje v vseh vprašanih.

Zanimiva obravnava v Rimu proti skrivnostnim francoskim izletnikom

Pred izrednim sodiščem v Rimu se je zaključil proces proti ravnatelju pariške politehnične prof. Karlu Mariji Eydoux in njegovi tajnici Georgetti Bonnetont, ki sta bila obdolžena v spijonažu v prid Francije. Obtožnica pravi, da sta se omenjena 21. avgusta preteklega leta pripeljala skozi Simplon v Italijo in se nastanila v Trstu. Odtod sta prilezala izlete v avtomobilu na Reko, v Postojno in v Ljubljano, kamor sta prispela 26. avgusta, nadalje iz Ljubljane v Bohinjsko Bistrico, odtam v Gorico, potem zopet na Trnovski gozd, v Ajdovščino, Vipavo, Kobarid, Cedad in se nato odpeljala z vlakom v Trbiž. Iz Trbiža sta napravila 9 izletov od 1. avgusta do 4. septembra, in sicer v Bovec, Fužine Celovec in Beljak. Obdolžena sta, da sta na teh izletih nabirala podatke o vojaških objektih, vojašnicah, utrdbah, cestah, mostovih in drugih napravah, ki bi v slučaju vojne zanimali sovražno državo. Za profesorja Eydoux je bila obtoževalna okolnost, da se na politehniko, katere ravnatelj je bil on, vzgajajo prvovrstni francoski častniki, posebno strokovnjaki v artilerijskih zadevah. V francoski armadi ima prof. Eydoux čin generala, ugotavlja obtožnica. Nadalje pravi obtožnica, da je bil obtoženeц po nekem francoskem častniku v zvezi z informacijskim oddelkom vojnega ministrstva, ter da je svoje zapiske, pisane s posebnim šifrom, pošiljal v Pariz. Na svojih izletih je tudi fotografiral važne objekte.

Kakor poročajo rimski listi, je prof. Eydoux svoje dejanje tudi priznal. Vendar je dejal, da ni

prišel v Italijo izrecno z namenom, da bi vršil vohunstvo, pač pa, da je smatral za svojo dolžnost, da to priložnost porabi in koristi svoji domovini. Ko ga je predsednik vprašal, zakaj se je zanimal za bohinjski predor, mu je ta dejal, da ga je predor zanimal kot tehnika. Obtožnica pravi, da se je prof. Eydoux zanimal tudi za utrdbe na avstrijski strani od Trbiža naprej, da se je mudil tudi v Idriji in na Sušaku. Njegova tajnica se je izgovarjala, češ, da ni vedela, kaj prav za prav profesor počne.

Razprava je trajala samo en dan in se je zaključila s tole razsodbo: Državni tožilec je zahteval za profesorja 15 let ječe, za njegovo tajnico pa 10 let. Branitelj se je postavil na stališče, da gre za vesti o vojaških napravah, za katere lahko vsak potnik izve. Sodišče je priznalo krivdo Eydoux in ga obsodilo na 5 let ječe; radi amnestije so mu takoj črtali tri leta ter mu poleg tega vračunali v kazen pet mesecev preiskovalnega zapora. Njegova tajnica Bonnetont je bila obsodena na tri leta in 4 mesece, a so jo radi amnestije takoj izpustili in izgnali iz države.

Za proces se je zelo zanimala francoska javnost in aretacija Eydoux je bila predmet diplomatskih pogajanj med obema državama. Francoski listi so zahtevali milo obsodbo, češ, da se je Francija pokazala velikodušno proti nekemu italijanskemu vohunu, ki so ga zasačili v Parizu in ga samo izgnali.

Obletnica fašistične milice

Preteklo sredo so v Italiji praznovali deseto obletnico ustanovitve fašistične milice. Balo je februarja 1923, ko je Mussolini predložil italijanskemu kralju v podpis dekret o podpiranju fašističnih čet. Prvotno so mislili, da bo milica imela kratek obstoj in da bo izginila, kakor hitro se fašistični režim konsolidira. V resnici se je milica v zadnjem desetletju vedno bolj razvijala. V začetku je imela namen, boriti se proti antifašizmu, zdaj pa tvori v soglasju z armado vojaško silo. Obstoji sicer več vrst milice, kakor milični oddelki za nadziranje železnice, pristanišč, poštnega in brzojavnega prometa, cest, gozdov, za zračno obrambo in tudi kolonijalna milica. Toda poleg tega vodijo milični oficirji predvojne vojske, ki so za vse vojaške novice obvezne. V letu 1932 se je teh vaj udeležilo nad 1 milijon mladenčev. Milica ima tudi vojaške naloge, v kolikor sta vsaki diviziji redne armade pridružena dva bataljona črnih eraj, ki naj bi tvorila v primeri vojne napadalne čete. Te mbataljonom poveljuje direktor poveljnik divizije. Pravijo, da se je to sodelovanje armade in milice dosedaj obneslo. Mussolini je v uvodu k neki knjigi o uspehih fašizma imenoval miličnike napadalnih bataljonov može, ki se bodo na bojnem polju izkazali, ker jih bosta gnala v boj vera in duh dolžnosti.

Ob desetletnici je Mussolini naslovil na milico posebno poslanico, v kateri pravi, da prostovoljna milica maršira že deset let z vztrajnostjo in odpovedjo na način, ki ga zgodovina ne pozna: »Od Alp do morja tja do pušcave ste povsod prisotni in pripravljeni na žrtve in boj. Ko gleda fašistična Italija na dobo preteklih

desetih let, lahko gleda tudi ponosno na bodočnost, ki bo njena,« je dejal Mussolini.

Obletnico ustanovitve fašistične milice so praznovali tudi po primorskih šolah. V Hruševju se je slovesnost vršila pred spominsko ploščo G. Blažine, bivšega občinskega sluga, ki je postal žrtve atentata. Slovesnosti so prisostvovali tudi senožetki župan cavaliere Medeni (Meden). Tudi v Postojni in Sežani se je vršila podobna slovesnost. — Preteklo nedeljo so priredili na St. Petru na Krasu fašistično božičnico in obdarovali otroke z raznimi darili.

Proslava v Trstu

Ob priliki proslave obletnice ustanovitve fašistične milice se je vršil v Trstu komemoracija padlim fašistov. Mašo zadušnico jebral v baziliki sv. Justa tržaški škof Fogar, ki je tudi blagoslovil katekiz. Slovesnosti so prisostvovali tudi predstavniki vojaških oblasti ter vojvodi d'Aosta in di Spoleto. V dvorani Littorio, kjer se nahaja sedež fašistične stranke, se je nato vršila komemoracija. Glavni govor je imel konzul fašistične milice general Diamanti. Ta je v svojem govoru omenil padle miličnike kakor Romana Moise, Blažino, Zivianija in Cerkvenika. V zaključku svojega govora je omenil, da je tržaški milični legiji postavil geslo »Redempti redimemus« (Odrešeni bomo odrešili še druge); kajti še imamo brate, ki jih moramo odrešiti, je dejal konzul. »Povedati vam moram, je zaključil general, da je 7000 črnih srca iz Istre, Kvarnera in Trsta duhovno in materialno pripravljeno, da v imenu Trsta, Pule in Reke pod poveljstvom Mussolinija in pod okriljem Nj. Vel. kralja ter za čast in veličino Italije dvignejo plamen bitke še višje, še čez in mnogo bolj naprej od zadnjega jarka.« Tako poroča »Piccolo«.

Elektrifikacija proge Trbiž-Videm

Po poročilih iz Rima namerava Italija investirati 1200 milijonov lir za elektrifikacijo železnice. Elektrificirane naj bi bile vzdolžne proge Milan-Reggio Calabria čez Bolonijo in Firence ter čez Genova in Pisto, prav tako transverzalna linija Trst-Rim; nadalje zveza Genova-Simplon in St. Gotthard. Nadalje naj bi se elektrificirala proga Trbiž-Videm, da bi vlaki lažje premagali to strmino in da bi se, tako pravi službeno poročilo, zveze s Trstom pospešile. Po vsem tem so v Rimu opustili načrt, da bi elektrificirali progo Trst-Postojna, ker hočejo očitno nameniti promet iz srednje Evrope čez Avstrijo in sicer skozi Celovec-Beljak na Trbiž in Videm, tako da bi se izognil Jugoslavije, to je prog Jesenice-Podbrdo in Maribor-Postojna-Trst, ki da s svojimi tarifi in carinskimi šikanami dela temu velike ovire. S tem tudi odpade znani načrt, da bi se zgradila predelska železnica, s katerim naj bi bilo ustrezno pred vsem nacionalističnim in gospodarskim krogom v Trstu, ki jim nov načrt elektrifikacije zveze Videm-Trbiž ne prija, ker se boje, da bodo imele od njega več koristi Benetke kakor Trst.

Najprej domačinu kruha!

Iz Pluja nam pišejo iz delavskih krogov:

Vedno bolj pogosto se dogaja, da poleg naših državljanov, ki se vračajo domov, ker jim tujina deloma noče in deloma ne more dati kruha — prihajajo k nam tudi inozemci, ki jim njih lastna domovina ne more dati tega, kar upajo pri nas dobiti.

Ker je pri nas kapital večinoma v nemških ali vsaj nemško orijentiranih rokah, imajo ti tuji došleci pri delodajalcih več sreče in milosti in tako se vedno čedalje več, da so inozemci kot »nemadomestljivi« nameščeni po naših podjetjih, ko naši ljudje, posebno strokovno izobraženi, radi brezposelnosti padajo v obupno malodušje in strašno pomanjkanje.

Nujno potrebno je, da se izvede zaščita intelektualnega in manualnega domačega delavstva. Enkrat za vselej se moramo zavedati, da je izgovor »nenadomestljiv inoz. strokovnjaku« prazen ter v veliko sramoto naše narodno-kulturne javnosti. Dolžnost Inspekcije dela je, da poskrbi, da ne bodo tujci odjedali našim ljudem kruha.

Tvornica čevljev »Petovica« pri Pluju bo zopet začela 15. t. m. s polnim obratom.

Mariborska nedelja

Maribor, 5. februarja.

»VODA«.

Z izredno lepim uspehom je uprizoril danes tukajšnji Ljudski oder Vombegarjevo »Vodo«, ki je s tolikim odzivom nastopila v zadnjem času svojo pot po naših slovenskih odrih. Občinstvo je tudi v Mariboru sprejelo to dramsko delo z velikim navdušenjem in priznanjem; je pa tudi treba poudariti da je ljudskoodrška diletantska družina z vso ljubeznijo in vnemo šla na delo ter se oprijela študija in priprave z vestnostjo in marljivostjo. Poleg sodelujočih je prvenstvena zasluga na uspehu režiserja Jovčiča, ki je z globokim umevanjem in finim smislom spravil stvar na oder ter ji dal pomemben pečal.

SPARTANCI-MARATONCI

Snoči so ljudje napolnili dvorano Zadržne gospodarske banke, kjer je tukajšnji SSK Maraton priredil težkoatletski nastop, na katerega je povabil najboljšje rokoborce v naši državi, same članke zagrebške »Sparte«. Goste je pozdravil v prirediteljskih besedah v imenu SSK Maratona F. Kramberger, za pozdrav pa se je toplo zahvalil gosp. Fučan, pod čigar vodstvom so gostje prispeeli v Maribor. Prvi del programa je obsegal nekatera srečanja najboljših maratonskih rokoborcev, ki niso prišli pri tekmovalstvu v poštev, in sicer je ostala borba med Fiserjem in Urankarjem neodločena. Urankar je po točkah nadvladal Hrastnika, Kemperle pa z lepim tušem Perhava. Potem so stopili na blazino konkurenti, pri čemer se je pokazala odlična in dovršena tehnika gostov, ki so vsi v svojih kategorijah državni prvaki. V perahki kategoriji sta se preizkusila Haložan (Sparta) in Brcko (Maraton); Maratonec je sicer pokazal izredno žilavost, toda moral je v sedmi minuti popustiti izvežbanešemu Zagrebčanu. Spartanec Pripi od kategorije welter je sijalen tehnik in je v šesti minuti položil Maratonca Jevšenjaka na lopatice. Neodoljivo borbenost sta pokazala Spartanec Janes, znan izza profesionalnih rokoborbenih večerov pred tremi leti, in za osem kilogramov lažji Maratonec Fiser, ki se pa svojemu nadmočnemu nasprotniku ni hotel vdati, tako da je Janes odnesel zmago samo po točkah. Zaključek večera je tvoril spoprijem med Spartancom Brajom, državnim prvakom v polteški kategoriji, in Maratoncem Vidcem, ki je v šesti minuti z bliskovitim in razantnim tušem nadvladal sicer zelo nevarnega Spartanca. Večer je nudil obilo užitka, sodil je zelo dobro gosp. E. Bergant, v žiriji pa so bili dr. F. Vavovec od SSK Maratona, Fučan od Sparte in Drozg od SSK Maratona.

OKOLICA NOČE K MESTU.

Danes dopoldne se je nadaljevalo in zaključilo posvetovanje zastopnikov mesta in ožje okolice o vprašanju združitve okolice z Mariborom v enotno upravo telo. Mestno občino so zastopali načelnik dr. Lipold, podžupan Golouh ter člani upravnega odbora, navzoča sta bila tudi oba okrajna načelnika in župani vseh v poštev prihajajočih občin. Dočim se je na Svečnico pri prvem sestanku, kakor smo že poročali, zdelo, da bo okolica vendarle pristala na združitve z mestom, je pokazal današnji sestanek popolnoma odločno odklonilno stališče okolčanov proti priključitvi. Pred sestankom so se namreč vršile seje občinskih zastopstev v vseh okoliških občinah in na teh sejah je prišel do izraza odločen odpor proti osnovanju velikega Maribora. Zastopniki okolice so danes podali izjavo, da vztrajajo pri svojih sklepih, sprejetih na sestanku dne 18. januarja. Pri drugem sestanku na okrajnem poglavarstvu pa je okolica izrazila željo, da bi se združile posamezne

On: »Ali si videla damo, ki je šla mimo?«

Ona: »Tisto, — našminkano s pobarvanimi lasmi, — z umetnim zobovjem in z nemoderno obleko — ne, ne, tiste pa res nisem videla.

okoliske občine skupno v večje enote. Tako na bi se združili občini Krčevina in Kosaki v eno občino, Kamnica, Jelovec in Rošpoh naj bi tvorile drugo enoto, Pobrežje naj se združi v skupno občino z Zrkovci in Dogašami ter še mogoče z Teznom, Radvanje, Razvanje, Pekre in Limbuš naj bi tvorile zopet posebno občino in le Studenci bi ostali še nadalje samostojna občina v dosedanjem obsegu, ker imajo zadostno število prebivalstva.

OBČNI ZBOR MUZEJSKEGA DRUŠTVA.

Malo imamo Slovenci znanstvenih institucij, ki bi ob tako skromnih sredstvih tako uspešno delovale, kakor je Muzejsko društvo v Mariboru. Skoro iz nič ustvarjeno, prepuščeno popolnoma lastnim močem, se je društvo v tridesetih letih obstanka razvilo v institucijo, ki nam je ustvarila muzej, nam odkrila in ohranila premnogo spomenike ter vrši v kulturnem in narodnem oziru prevažno nalogo ob severni meji države. Vse to veliko delo društva je prišlo do izraza danes v poročilih neumornih funkcionarjev, ki so jih podali na občen zboru pred pičlo publiko.

Občni zbor je vodil in otvoril predsednik dr. Kovačič, ki se je v kratkih besedah spomnil publike, ki ga je društvo dočakalo v polnem razmahu in vsestranskem delu. Sledilo je kratko in zanimivo predavanje vodje muzeja prof. Baša o vplivu geomorfološkega razvoja mariborske okolice na poselitve po prazgodovinskem človeku. Po predavanju pa je podal prof. Baš kot neumorni tajnik društva pregled obsejnega dela v minulem letu. Muzej je pridobil 312 novih predmetov. Napredovale so zlasti arheološka, numizmatična, etnografska, mariborska in prirodopisna zbirka (kolekcija štajerskih prenogov). V muzeju se je vršilo preurejanje. Tako je arheološka zbirka že pripravljena na katalogizacijo, ravnotako je urejena etnografska zbirka razen noš, znatno pa je izpopolnjena in urejena zbirka mariborskih slikarjev in mariborskih meščanov. — Živahna so bila arheološka izkopavanja na Pohorju in v Korošani ulici, ki so prinesla na dan obilje redkega materiala, o katerem se je pisalo obširno v angleškem časopisu. Društvo je izdalo v minulem letu svoje »Izvestje« z bogatim gradivom. — Poročilo blaginika ing. Baumgartnerja je podalo pregled vseh težav in stisk finančnega značaja, s katerimi se mora društvo boriti. Res je velika umetnost, da je mogoče s tako skromnimi sredstvi izvršiti toliko nakupov, financirati izkopavanje in odkrivanje zgodovinskih najdišč itd.

MARIBORSKI REZEVNI ČASTNIKI

so se zbrali danes dopoldne v dvorani hotela »Zamorca« k rednemu letnemu občenemu zboru Udeležba članov je bila zelo lepa. Vodil je zborovanje predsednik Perhavec, ki je podal obsežen pregled delovanja v preteklem letu. Tajniško poročilo je podal tajnik Korbar, o društvenih finančah je poročal blaginik Lusin, za ošek Pluj pa je podal izčrpno poročilo Smodič. V imenu nadzornega odbora je predlagal Krstian absolutorij, nakar so se vršile volitve ene tretjine funkcionarjev upravnega odbora.

— Pri motenjih v želodcu in čreveh, bolečinah v trebuhu, razdraženosti, nervoznosti, omotici, težkem snu, splošnem slabopojutju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevno čašo naravne »Franz-Josef« grenčice. Sloviti zdravniki hvalijo izborni lekovitost, ki jo nudi »Franz-Josef« voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo posebno polnokrvnim, korpuulentnim ljudem, trpečim na protinu in hemeroidih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kako se obvaruješ hripe

Tudi letos se je v Evropi oglašila hripa, posebno hudo razsaja na Angleskem in deloma tudi v Nemčiji. Na Angleskem je zahlevala že mnogo smrtnih žrtev. O njenih vzrokih in o času njenega pojava si zdravniki še niso povsem na jasnem. Navadno prinese hripa najmrzlejši letni čas. Meteorološke razmere vplivajo na pojav te epidemije v glavnem toliko, v kolikor oslabijo telesni odpor človeka. Želi se, da je v tem pogledu odločilno v prvi vrsti zmanjšanje telesne odpornosti samo na sebi, to se pravi, bolj kakor meteorološke razmere same. Zmanjšanje odpornosti je treba navadno pripisovati naglim spremembam temperature, v kateri se človek giblje, in sicer se to dogaja tako, da gre n. pr. iz zakurjene sobe na prsto v hudi mraz, ne da bi se proti temu dovolj zavaroval. Odpornost proti bolezni se zmanjšuje posebno v vlažnih prostorih. Škodljiva je posebno vlaga, ki se pojavlja, ko se taja sneg in led sploh.

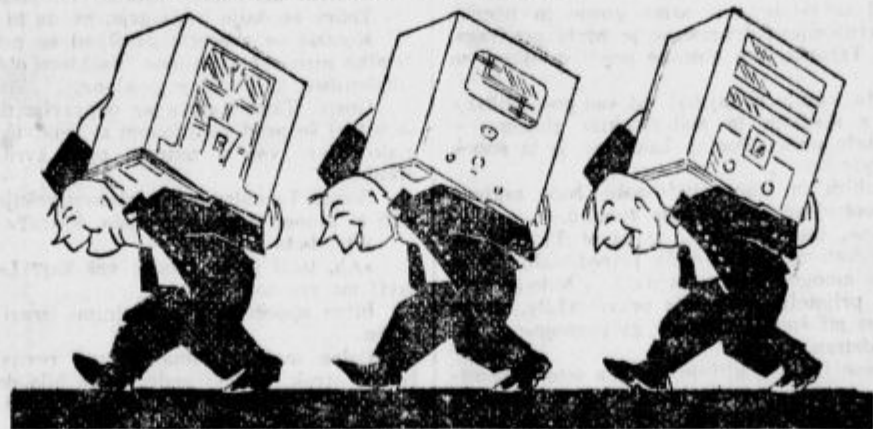
Letos je potek hripe navadno mil. Bolnik pride v smrtno nevarnost v primeru, da se pridruži pljučnica. Nekateri zdravniki so tudi ugotovili, da se včasih pridružijo hripa motnje v želodcu in v črevesih, ki navadno niso smrtno nevarne. Značilen je, da bolezen zadene tudi dojenčke. Bolezen je nevarna pri starejših, ker oslabi srce.

Če se hočeš ubraniti hripe, potem varuj se pred vsem prehlada in glej, da ti drugi ne bodo kašljali v obraz. V primeru, da se bolezen pojavi, takoj leži.

En korak naprej!

Preselili smo se

iz Miklošičeve ceste 5 — na Miklošičevo cesto 7
v palačo Vзаjemne posojilnice poleg Uniona.

V novih, večjih poslovnih prostorih nam bo možno cenj. odjemalcem še hitreje in boljše postreči. Prosimo zato Vašega obiska. Izvolite ogledati naš novi lokal in naše najnovejše aparate. — Naša trgovina v starem lokalu na Miklošičevi cesti 5, bo delovala še do konca februarja t. l. in bo nudila senzacijo: — Prodajala bo radijske aparate in radijski material po izredno znižanih cenah, ki so daleč izpod lastne cene!

Radio Ljubljana

Drobne

V Dornbergu je umrla Terezija Vodopivec, mati tolminskega dekana Jožeta Vodopivca, ki je bila splošno znana kot dobra krščanska mati. Naj počiva v miru!

Iz konfinacije sta se vrnila tudi bivši nadučelji Ignac Križman, ravnatelj pisarne dr. Medvedška v Gorici, in Josip Sinigoi, kmet iz Dornberga.

Stolica za jadransko zgodovino. Zveza kulturnih društev v Zadru je na svoji zadnji seji, ki se je vršila pod vodstvom fašističnega tajnika Marinoviča sestavila resolucijo na predsednika italijanske vlade, v kateri ga prosi, naj uvede na jadransko zgodovino. Ta stolica je danes toliko bolj potrebna, pravi resolucija, ker skušajo razni kuturni krogi, ki se zbirajo okoli univerze v Pragi in Parizu, pokvariti pristno zgodovino Dalmacije.

O italijanskem Dubrovniku je predaval v Trstu znani arhitekt Perlam v krožku trgovske univerze.

V Ajdovščini je bilo imenovano novo vodstvo fašistične stranke, v katerem bodo poslej dr. Simonetti, dr. A. Furlani, A. Rizzato, E. Ruggero in A. Castellani.

Vsemirje

kulturni posrednik med narodi
po zaslugi radia

Parmov večer

Prenos glasbenega večera Prosvetne zveze v Ljubljani v sredo zvečer nam bo predstavil zelo znano slovensko skladateljsko osebnost — Viktorja Parmo. Viktor Parma se je rodil v Trstu 1858, umrl pa je v Mariboru 1924. Po gimnazijskih študijah se je posvetil pravu na Dunaju, ves čas pa je pridno studiral glasbo. Od 1906 ga najdemo kot okrajnega glavarja v Litiji, po prevratu pa je prišel v Maribor, kjer je prevzel mesto dirigenta v narodnem gledališču. Parmovo glasbeno delo se je v nemali meri posvečalo zlasti gledališču. Dal nam je nekaj oper (Urh, grof celjski, Ksenija, Staro pesem, Zlatorog) in operet (najbolj znana Caribine amaočke). Poleg tega je komponiral dokaj pevskih in orkestralnih točk za razne igre. Pa tudi dramskih skladb okrog od njega. Kdo ne pozna »Mladih vojakov«? Okrog 20 skladb za orkester, razne zборе nam je zapustil.

TEŽAVE Z OPERNIMI PRENOSI

S prenosi iz oper je težava, ker je videti, da je nemogoče za določeno dobo, na prejšnji ponedeljni teden je iz naše opere bilo slišati v prenosu opere »Pri belem konjčku«. Menda je bila bolelost pevcev vzrok tej bolezi. Prvotno je bila namreč na sporedu »Madame Butterfly«, za njo »Koščanec« in končno smo dobili — »Konjčka«. Nerodno se nam zdi, da lahko o drugih postajah prinaša naš tehnik »Radio Ljubljana« vsebine oper, od domače pa ne...

ANGLEŠKA ODDAJA

Angleška oddaja v sredo je vzbudila mnogo pozornosti. Tudi to sredo jo bomo slišali. Kolikor nam je znano, ima International Broadcasting Company v Londonu s temi oddajami namen, da naveže z njimi najprej interesne stike, kasneje pa trgovske in reklamne vezi. Pametno. Kaj ko bi se kaj podobnega organiziralo tudi s Francijo? Čujemo sicer, da so se že z neke strani napravili potrebni koraki, vendar točnega rezultata še ne moremo predvideti.

WAGNERJEVA PROSLAVA

Prihodnji teden, dne 13. februarja, bomo slavili 50 letnico smrti Richarda Wagnerja, katerega večer smo želi nedavno v izvedbi našega salonskega kvinteta. V Ljubljani se pripravljajo slavnosti, ki jo bo prenašal tudi naš radio, v kolikor smo informirani.

IZVIRNA SLUŠNA IGRA V NAŠEM STUDIJU

V nedeljo smo imeli priliko slišati prav za prav redkost v našem radiu: izvirno slušno igro.

»Oglašajte v Ponedeljskem Slovencu«!

Umrla je, rešena težkega, dolgega trpljenja, previdena s tolažili svete vere, naša ljubljena, nepozabna sestra, teta in svakinja, gospodična

Marija Mattanovič

danes ob 1 ponoči. Spremili bomo drago pokojnico dne 7. februarja 1933 ob 4 popoldne od doma žalosti Rimska cesta 24 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. februarja 1933.

Globoko žalujoči ostali.

Napisal jo je književnik Pavel Perko, župnik, in jo naslovil: »Če pismonoša prepozno pride«. Izvajali so jo člani Ljudskega odra. Slovenska slušna igra je pa že taka redkost, da bomo morali vsi to nedeljo popoldne biti pozorni!

ENERGIČNE ODREDBE ZALEŽEJO

Praški občinski svet je sklenil, da bo izklopil tok vsakomur, ki s svojimi električnimi napravami moti svoje sosede pri poslušanju radia. Tako se pobijajo motnje! Ali smo pri nas pohlevni in potrpežljivi...

BORBA PROTI KOMARJEM V ANGLIJI

V Angliji je izbruhnila prava vojna proti komarjem, ki ne plačujejo takse. Uradniki vrše strogo kontrolo. Vrše se stroge hišne preiskave po vseh posumljivih stanovanjih in hišah. Čez pet milijonov poslušalcev imajo, pa so tako natančni. Pri nas smo pa na komarje skoraj čisto pozabili... Kaj pa, ko bi se le kdo spomnil nanje in bi se pričelo kaj podobnega kot na Angleškem.

ZA BREZPOSELNE AMATERJE V BELGIJI

Belgijska vlada bo objavila kraljev ukaz, po katerem bodo oproščeni takse vsi amaterji, ki so brezposelni.

RADIO-PARIZ JE DRŽAVNA LAST

Radio-Pariz je kupila francoska lastno-brzojavna uprava. Prevzela bo to znano francosko postajo 1. aprila.

Radio vnel politično bitko

Holandski radio je v zadnjem času kljub nedavnim hudim in vročim borbam živel zelo mirno življenje. Kakor znano, poslušajo holandski katoličani oddaje, ki jim jih pripravlja družba KRO, protestanti oddaje svoje družbe VPRO, socialisti vprav o priliki proračunske razprave v ministarstvu oddaje VARA, ostali pa AVRO. Decembra pa se je vprav o priliki proračunske debate o ministarstvu pošte pričela debata, ki ji je bila predmet socialistična družba VARA, ki da oddaja politične oddaje. Borba se je zelo razplamtela. VARA je že priredilo ogromno protestno zborovanje, AVRO pa izrablja priliko, da bi se kako približala KRO ali pa VPRO. Kakšen bo izid te borbe, še ni jasno.

TO SMO ZE PREDLAGALI

Madžari so si dobro izmislili, kar smo pri nas že predlagali. Na Madžarskem imajo novinci-amaterji pravico, da imajo aparat na preizkušnji za 14 dni, ne da bi jim bilo treba plačevati takse. Pametna uredba, ki bi jo morali upoštevati tudi pri nas, ako hočemo, da se bo število naših poslušalcev kaj pomnožilo.

Kašo

Ispravn, ajdovo moko
vedno sveže oddaja na debelo
volitrovina
A. VOLK, LJUBLJANA
Rastjeva cesta 24

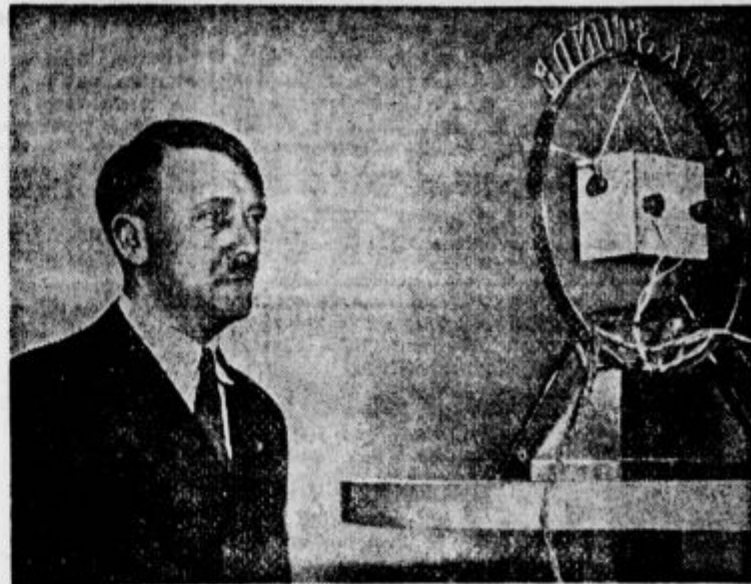
Specerijsko in kolonijalno blago.
umetna gnojila, cement itd. itd.
dobavlja
Gospodarsko zveza v Ljubljani

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, tričklji, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji Velika izbira. — Najnižje cene — Ceniki franco
Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana Karlovska cesta št. 4. 191

Avstrijec Bismarckov naslednik

Novi nemški kancler Adolf Hitler pri mikrofoni, skoz katerega je podal po nastopu program svoje vlade. Njegov govor je bil prav za prav prvi volilni govor v novem volilnem boju. Zgodovinski pomen imenovanja Hitlerja za nemškega kanclerja je iz mednarodnega vidika gotovo dobro začetel avst. poslanec Krebs, Hitlerjev pristaja, v listu »Döitsch. Načelnik narodno-socialističnega gibanja je bil imenovan za kanclerja nemške države. Njegova maha ni samo zmaga načelnika vlade Nemčije, temveč pred vsem zmaga Nemca iz obmejne dežele, ki pred enim letom ni bil še nemški državljani. To je dokaz radikalne evolucije koncepta »nemški. Medtem ko so doslej obstajale velike razlike med Prusi in Bavarci, med Württemberžani in Saksonci, in se je zdelo nemogoče, da bi Avstrijec prišel do važnega mesta v Nemčiji, je v tem trenutku postal Avstrijec Hitler Bismarckov naslednik! To dejstvo dokazuje, da je nemški narod priznal, da ni državljanstvo, to je pripadnost k določeni državi,

najvažnejši znak nacionalnosti, temveč etnični izvor. Tov dejstvo dokazuje vsemu svetu, da je skupna fronta vseh Nemcev v svetovni vojni ustvarila novo nemško miselnost, ki se nikakor ne zadovoljuje z današnjo majhno Nemčijo. Na koncu 2000-letne zgodovine se je iz različnih vej ustvaril nemški narod, to je nemška nacija.

DUNAJSKA GLEDALIŠKA IN RADIO V AVSTRIJI

Splošno je znano, da se nahajajo dunajska gledališča v zelo slabem položaju. Nekateri krogi pa prihajajo sedaj na misel, da bi se dal najti manjkajoči denar pri radiu. To si zamisljajo tako, da bi priključili radio ne kot doslej trgovskemu,

ampak prosvetnemu ministrstvu, ki bi si vprav v radiu povečalo dohodke in s tem tudi oskrbe manjkajoča sredstva za subvencioniranje gledališč. Vrh tega naj bi se zvišala tudi mesečna taksa. — Proti obojemu pa energično protestirajo amaterji sami in tudi vodstvo radia. Poslušalci pravijo, da bi za radio končno že radi plačevali, da pa s svojim denarjem ne bodo vzdrževali gledališč.

Domači slovenski zavod le
Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani
v lastni pač ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

»prejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo
2. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje do smrti otroške doje, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah, posmrtninsko zavarovanje »Karitas«
3. Nezgode poedincev, društev, kolektivna delavska zavarovanja. Jamstvena in vsa moderna avtomobilska zavarovanja.
4. Vlom, zvonove in steklo proti prelomu ali razbitju.

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri domači slovenski zavarovalnici

LJUDSKA POSOJILNICA
v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Miklošičeva cesta št. 6 (v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov d'nariev

Roda Roda

Dobrodelnost

Gospa Tarnotzyjeva dokončuje počasi svojo toaletto; nadelja si je črno, s čipkami okrašeno in s srebrnimi nitkami okusno našito obleko. Ob vsaki kretnji zasumi svilen podvleka. Na prečo česani lasje so na eni strani privzdignjeni; nadeva si črn klobuk z navzdol visokimi peresi, ki so dražestno nabrani in pripeti z majhnim vozilom las.

Gospa Tarnotzyjeva si še enkrat rahlo napudra obraz in si samoljubno nadeva dolge rokavice. Sobarica v tesni črni halji, kakršna se spodobi za služabnico, drži gospijini plašč.

Gospod Tarnotzy se izprekaja po sobi. Na njem ni nič ženine imenitnosti: majhen, nezmaten, nekoliko slabo oblečen: skratka, uradnik pri ministristvu je.

On (nevoljen): »Že zopet greš zdoma, Irma?«
Ona: »Saj veš, na bazar grem.«

»Na bazar?«
»Moj Bog! prav nič si ne zapomniš. Danes je dobrodelni bazar v paviljonu Gerbeaud.«

On: »Rad bi bil šel s teboj in otroki k materi.«

»Zdaj je že odločeno. Ti pa le pojdi z otroki k materi, tam boste pili kavo.«

On: »Toda...«
Ona (smehljajoč se): »Mati vam rada postreže kavo in... itak nimate nikake sitnosti.« (Sobarici): »Ni treba pripravljati kave, zase pojedite po mleko, evo vam denar. Hubert, ko se otroci vrnejo iz šole, kar pojedite. Jaz pridem ob osmih.«

V prednji sobi pa šepetaje:
»Lina, pojedite gledat, če je gospa Lenkey že odšla zdoma; vprašajte v kuhinji...«

Dekle se povzpne v tretje nadstropje in se vrne z novico: gospa Lenkeyeva je odšla pred pol ure. To ji je po godu, zakaj gospa Lenkeyeva bi bila vsekakor predlagala najeti voz, nazadnje pa bi ga morala ona plačati, ker bi se izgovarjala, da nima drobiža.

»Lina, otrokom kupite salamo za večerjo. Kaj? mami ne je salame? Pa mu dajte jajce. Za vas je še lep kos mesa, ki je ostalo od kosila; od tega dajte nekaj tudi psu. Ko pojedite kupovat večerjo, vzemite ga s seboj, da se navzije zraka... Voz?... Pojdem pošta od ogle in si najmem avtomobil. Zase in za gospo prinesem še kaj za večerjo. Zbogom!«

»Poljubljam roko.«

Gospa Tarnotzyjeva se na ulici previdno ozira okrog sebe in se nato povzpne na omnibus proge »Gozdčije«.

Paviljon je natrpan ljudi; v njem so se zbrali vsi imenitniki ali taki, ki hočejo za take veljati. Gospa Tarnotzyjeva je uverjena, da se more spodobno pokazati v javnosti. Vedrega obraza prispe do prodajnega prostora.

Pet minut pozneje najde gospo Lenkeyjevo.
»Škoda, da nisi potakala, rada bi te bila vzela v svoj voz...«

Gospa Lenkeyjeva: »Bila sem zares nespametna, sicer pa je vožnja v kočiji dolgočasna...«

Gospa Lenkeyjeva se je pripeljala po metropolitanski progi.

Prijateljci se poslovita s stiskom rok; druga bi se rada skrila pred drugo. Prodajalke bi morale prav za prav nositi obleke rokoka, toda to lepo misel so odpravile samo gospe in hčerke bančnih ravnateljev; drugim se je zdelo predraga. Gospa Tarnotzyjeva obstane pred oddelkom za rože.

»Seveda, kupim nekaj tudi od vas gospodična,« — pravi s sladkim in materinskim glasom. — »Saj smo zato prišli. Pogled, kako lep je ta šopek vrtnic, Lily!«

Lily izbira in izbire tudi rože. Nato zagleda gospa Tarnotzyjeva neko drago znanco.

»Malvina, tudi ti tu?... zares si ti. Pač ne moreš manjkati na dobrodelnih prireditvah. Ali si nakupila že mnogo? Kako z otroki?« — Nato se ozre nazaj in s prijateljsko kretnjo pravi: »Lily, draga duša, spravi mi šopek, vzamem ga pozneje.« — In naglo se odstrani.

Od desne in leve ključje dekleta teto Tarnotzyjevo, ki se smehlja, pozdravlja z roko, objublja in se prerie do srede dvorane, kjer stoji gosta gruča gospa okrog ekscelence, ministreve žene.

Gospa Tarnotzyjeva zapusti prijateljico in se pridruži drugi, stoječi v neposredni bližini ekscelence. In na srečo jo ekscelenca zapazi.

»Ah, draga gospa Tarnotzyjeva, veseli me, da tudi Vas tu vidim. Ali ste mnogo nakupili?«

Gospa Tarnotzyjeva (z velikodušno skromnostjo): — »Ekscelenca, srečna sem, da morem prispevati svoj delež. Če pomislimo, kako dobro so naši

otroci doma negovani, in se nam vkljub temu zdi, da ni nikdar preveč nege, tedaj moramo iz srca privoščiti revnemu otroku skodelico mleka. Ali ni tako, drage gospe?«

Gospe vneto pritrjujejo.

Gospa Tarnotzyjeva se drži ves popoldan sredine, enako oddaljena od levih in desnih paviljonov. Vedno se giblje, vedno je sredi goste gruča gospe, neprestano govori in se smeje.

Zdaj pa zdaj jo ključje:

»Teta Tarnotzyjeva, kupite cvetke! — ali: »Teta Tarnotzyjeva, skatlo čokoladnih cigaret!«

Ona se ozira, se smehlja, miga z roko, pristrčno pozdravlja in vneto nadaljuje pogovor s tovarišico.

»Kaj? Ne verujete, da je Lilly Heinzengruberjeva zbežala z Vajezmaimom Nikijem? To je resnica: čez mesec dni se poročita.«

»Teta Tarnotzyjeva, papirnato pahljačo za malo Magdo!«

»Da, tako je, draga, do plitve tako. Obleke si naroča z Dunaja, kar je sila smešno. Tako neokusne in pavilhaste cunje dobite tudi tu. Moje obleke... prosim te, jaz nosim samo preproste reči: ta obleka stane z vsem komaj...«

»Tetica, ali hočete dobrih cvrtnjakov?«

Tetica se dalje pogovarja, ne da bi se odzvala. Končno se zvečeri: paviljoni se praznijo, prodajalke niso več zaposlene. Vsaktero obkroža gruča mladeničev, ki ji delajo poklone.

Gospa Tarnotzyjeva se odpravlja domov; prej se ustavi še pred paviljonom za sendviče. Tam dobi malo Klaro vso v zadregi pred zvrhanim krožnikom.

Gospa Tarnotzyjeva z glasom rešnjega angela: »Ali si mnogo denarja prejela, Klara?«

»Da, toda...«

»Ah, to ti je še ostalo; veš kaj? Le umiri se: zavij mi vse to.«

Bliži stoječi so s pohvalnimi izrazi odobravalji ta čin.

Poleg mojega doma stanuje revna družina s konico otrok. Revčki vedo, da je bila danes dobrodelna prireditev. — Na kruh si naloži še komad gnjatca.

»Koliko denarja si torej prejela, Klara?«

»Osem tisoč devet sto kron.«

»No, dobro! Manjka ti še sto kron, da zaokrožiš mesek; evo jih draga!«

Izroči stotak osupli Klari in odide. Zunaj sreča v svojo nevoljo gospo Lenkeyjevo.

»O, srečno naključje!«

Gospa Lenkeyjeva (istotako nevoljna): »Kakor bi se bili domenili!«

Gospa Tarnotzyjeva se ozira okrog, kakor bi nečesa iskala: »Kam se je zasedel moj voz? Naročila sem ga za sedmo.«

»Tudi jaz ne najdem svojega. Morda je tam doli!«

Gospa Tarnotzy: »Nekdo se je odpeljal z njim. Ljudje so brezobzirni.«

Gospa Lenkeyjeva: »Tisti človek mora vendar priti jutri po denar za vožnjo do semkaj; ne bom mu plačala.«

Gospa Tarnotzyjeva (odločno). Niti pare!«

Kratkotrajen premolk.

Gospa Tarnotzyjeva: »Kaj pa zdaj?«

Gospa Lenkeyjeva: (odvisno olajšana): »Odi-diva.«

»Tako je; tako bove obe kaznovali šoferja, dolgo bo čakal.«

Obe se napotita proti metropolitanski progi.

Gospa Lenkeyjeva: »Kaj imaš v tistem ovitku?«

Gospa Tarnotzyjeva: »Mešanico: čokoladne cigarete, razglednice, pahljačo, vsakovrstno drobnjavo. Kakor po navadi.«

Gospa Lenkeyjeva: »Jaz denem vsakokrat štiri-desettisoč kron v torbico in vse tam izdam. Vedno takole!«

Gospa Tarnotzyjeva: »Jaz istotako.«

Čez nekaj časa:

Gospa Tarnotzyjeva: »Imela sem toliko rož... pa jih nisem mogla več nositi, položila sem jih na neko mizico. Nekdo mi jih je odnesel, ker jih nisem več našla.«

Gospa Lenkeyjeva neče zaostajati: »Jaz sem svoj šopek darovala ekscelenci, ki ga je blagorodno sprejela.«

Vstopijo v električni voz in petnajst minut obrirajo svoje znanke.

Na stopnišču v hiši se pristrčno pozdravita z objemom in poljubom. Gospa Tarnotzyjeva gre naravnost v kuhinjo, odvijte zavitek in razdeli vsebino na dva krožnika.

»Lina, nesite notri ta krožnik za večerjo zame in gospe! Tega pa denite v omaro za jutri večer.«

Nato slede svojo fino obleko s čipkami in si nadene grdo sobno haljo rožnate barve.

Gospa Tarnotzyjeva možu: »Prav zadovoljna sem, da sem šla tja; govorila sem z ekscelenco, ki je bila prav prijazna z mano. Lenkeyjevo je hotela zavist raznesti... Kolkoli sem potrosila? Prav malo. Štiristotrideset kron za železnico in za sto kron sem kupila toliko blaga, da imava za dve večerji... Ampak Lenkeyjeva je strašna bahačka! Včasih je kar zoprna!«